

Ewa Skibińska

AKADEMICKIE TOWARZYSTWO ANDRAGOGICZNE – 20 LAT DZIAŁALNOŚCI

31 grudnia 1993 roku w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie (VII Wydział Cywilny i Rejestrowy) zostało zarejestrowane Akademickie Towarzystwo Andragogiczne¹. Rejestrację Towarzystwa poprzedziły kilkumiesięczne przygotowania oraz szeroka dyskusja w środowisku andragogów, związane z wypracowaniem formuły jego działania i opracowaniem Statutu. Inicjatorami przedsięwzięcia byli profesorowie Uniwersytetów: Jagiellońskiego, Łódzkiego, Warszawskiego, Wrocławskiego, Mikołaja Kopernika w Toruniu i WSP w Opolu – Tadeusz Aleksander, Olga Czerniawska, Józef Kargul, Franciszek Marek, Józef Pólturzycki, Lucjan Tuross, Eugenia Anna Wesołowska². Prezesem Towarzystwa wybrano prof. dr. hab. Józefa Pólturzyckiego.

W związku ze zmianą przepisów, 21 października 2008 roku decyzją Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy KRS, Akademickie Towarzystwo Andragogiczne zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego jako stowarzyszenie pod numerem KRS: 0000316711.

Zgodnie ze Statutem Akademickie Towarzystwo Andragogiczne (ATA) prowadzi działalność w kilku obszarach: rozwoju andragogiki jako teorii edukacji dorosłych, prowadzenia badań, inicjowania i propagowania nowych form edukacji dorosłych, kształcenia andragogów i andragogicznego kształcenia wszystkich studentów studiów pedagogicznych, popularyzacji wiedzy andragogicznej i praktycznych rozwiązań edukacyjnych, szeroko rozumianej współpracy z instytucjami i organizacjami zajmującymi się edukacją dorosłych, reprezentowania interesów środowiska andragogicznego wobec podmiotów zewnętrznych.

Szczególne znaczenie dla rozwoju andragogiki miały organizowane konferencje i seminaria naukowe oraz publikacje ATA (czasopisma naukowe „Rocznik Andragogiczny”, „Edukacja Dorosłych” i seria wydawnicza „Biblioteka Edukacji Dorosłych”). Z inicjatywy ATA zorganizowano (we współpracy z innymi podmiotami) kilka konferencji naukowych, na których podejmowano najbardziej aktualne problemy edukacji dorosłych. Konferencje te nie

---

¹ W niniejszym tekście wykorzystuję artykuł Józefa Pólturzyckiego pt. *Działalność Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego w latach 1993–2008*, opublikowany w „Roczniku Andragogicznym 2007”.

² Wniosek o rejestrację Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego podpisało 40 osób.

odbyłyby się bez zaangażowania w ich organizację profesorów: Eugenii Anny Wesołowskiej i Józefa Półturzyckiego.

Poniżej przypominam konferencje andragogiczne wraz z syntetycznym przedstawieniem podejmowanej podczas nich problematyki. Pierwsza grupa konferencji ze względu na miejsca, w którym przebiegały, jest umownie nazywana w środowisku andragogów konferencjami toruńskimi. W Toruniu zorganizowano siedem, niżej wymienionych, konferencji:

II Konferencja Andragogiczna – Toruń, 25–26.04.1994 – temat: *Kształcenie andragogiczne* w wyższych uczelniach (współorganizatorzy: Zespół Pedagogiki Dorosłych KNP PAN, Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Rakietowych i Artylerii w Toruniu); podczas konferencji prezentowano osiągnięcia i problemy edukacji dorosłych, cele i programy kształcenia andragogicznego w poszczególnych uczelniach (co pozwoliło na wymianę doświadczeń w tym zakresie); zwrócono uwagę na konieczność wprowadzenia do programów kształcenia pedagogicznego problematyki andragogicznej.

III Konferencja Andragogiczna – Toruń, 7–9.05.1995 – temat: *Kształcenie i doskonalenie nauczycieli andragogów* (współorganizatorzy: Zespół Pedagogiki Dorosłych KNP PAN, Instytut Pedagogiki UMK, Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Rakietowych i Artylerii w Toruniu); konferencja miała międzynarodowy charakter (uczestnikami byli pracownicy wyższych uczelni z Litwy, Niemiec, Rumunii i Węgier); podejmowana problematyka dotyczyła aktualnych problemów kształcenia nauczycieli na potrzeby edukacji dorosłych, zauważalnych w tym zakresie tendencji tak w kraju, jak i za granicą; zwrócono uwagę na różne modele nauczyciela-wychowawcy, konieczność uwzględniania potrzeb uczących się dorosłych, wspieranie ich rozwoju przez nauczycieli; mówiono o doskonaleniu zawodowym animatorów kultury, kadry oficerskiej w siłach zbrojnych, potrzebie informatycznego kształcenia andragogów; postulowano utworzenie andragogicznego kierunku studiów.

IV Konferencja Andragogiczna – Toruń, 31.05–1.06.1996 – temat: *Nowe poszukiwania w edukacji i pedagogice dorosłych* (współorganizatorzy: Zakład Dydaktyki Instytutu Pedagogiki UMK, Wyższa Szkoła Oficerska im. gen. J. Bema w Toruniu, Niemieckie Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych DVV – przedstawicielstwo w Polsce); konferencja miała międzynarodowy charakter (wzięli w niej udział pracownicy Uniwersytetu Humboldta); poruszane podczas konferencji zagadnienia szczegółowe dotyczyły kształcenia ekologicznego, instytucji pracujących na rzecz bezrobotnych, pracy doradców nauczycieli dorosłych, zastosowania nowoczesnych technologii w kształceniu na odległość, narzędzi do tworzenia audycji multimedialnych, wykorzystania sieci komputerowej w edukacji dorosłych, zastosowania metod problemowych w kształceniu dorosłych, problemów samokształcenia, problemów kształcenia osób starszych.

V Konferencja Andragogiczna – Toruń – Płock, 26–27.10.1998 – tematyka konferencji związana była z integracją środowiska andragogów (współorganizatorzy: Zespół Pedagogiki Dorosłych KNP PAN, Instytut Pedagogiki UMK, Wyższa Szkoła Oficerska im. gen. J. Bema, Szkoła Wyższa im. P. Włodkowica w Płocku, Niemieckie Towarzystwo Uniwersytetów Ludowych DVV – przedstawicielstwo w Polsce); konferencja miała międzynarodowy charakter (wzięli w niej udział goście z Niemiec, Rosji, Białorusi, Ukrainy, Słowacji i Litwy); konferencja poświęcona była działaniom integracyjnym andragogów w Polsce i za granicą oraz roli, jaką w tym zakresie spełniają czasopisma i publikacje andragogiczne, strategiom integracyjnym w andragogice europejskiej, edukacji kobiet i ich sytuacji na rynku pracy, konieczności przygotowania osób dorosłych do wykonywania drugiego zawodu, realizowanym w poszczególnych krajach formom edukacji dorosłych, kulturze studiowania dorosłych, problemom metodologicznym prowadzonych badań.

VI Konferencja Andragogiczna – Toruń – Płock, 31.05–1.06.1999 – temat: *Reforma szkolnictwa w Polsce a potrzeby i zadania edukacji dorosłych i andragogiki* (współorganizatorzy: Zakład Edukacji Ustawicznej i Pedagogiki Porównawczej Instytutu Pedagogiki UMK, Wydział Pedagogiczny Szkoły Wyższej im. P. Włodkowica, Wyższa Szkoła Oficerska im. gen. J. Bema); w centrum zainteresowania podczas konferencji znalazły się zagadnienia dotyczące specyficznych potrzeb edukacji dorosłych w Polsce, jej kontekstu europejskiego oraz konieczności dostosowania do europejskich standardów, wdrażania reformy oświatowej w edukacji dorosłych, polityki Ministerstwa Edukacji Narodowej wobec edukacji dorosłych, kierunków i perspektyw jej rozwoju w Polsce, ustawy o szkolnictwie wyższym i rozwoju wyższych szkół niepublicznych.

VII Konferencja Andragogiczna – Toruń, 15.05.2000 – temat: *Kobiety a edukacja dorosłych* (współorganizatorzy: Zespół Pedagogiki Dorosłych KNP PAN, Instytut Pedagogiki UMK, Fundacja Edukacji Dorosłych); podczas konferencji przedmiotem zainteresowania były takie zagadnienia jak: wyższe kursy dla kobiet Adriana Baranieckiego w XIX wieku, potrzeby edukacyjne kobiet w Polsce (w tym kobiet po 60 roku życia), aktywność edukacyjna kobiet, świadomość edukacyjna i różne drogi edukacyjne kobiet, aspiracje edukacyjno-zawodowe młodych kobiet, udział kobiet w nauce w ujęciu porównawczym, kobiecość rozumiana jako wartość, kwestia kobieca w Internecie, wzory kobiecości w podręcznikach szkolnych, kobiety w szwedzkich uniwersytetach ludowych.

Analiza podejmowanej podczas konferencji problematyki jednoznacznie wskazuje na różnorodność tematyki, wielokontekstowe spostrzeganie edukacji dorosłych, zaangażowanie andragogów – członków ATA w rozwiązywanie najbardziej istotnych problemów dotyczących kształcenia osób dorosłych w Polsce.

Od 2001 roku Dolnośląskie Koło ATA (kierowane przez dr Wojciecha Horynia) rozpoczęło organizację cyklu konferencji naukowych, których tematyka wiązała się z nauczycielem-andragogiem. W kolejnych latach zorganizowano następujące konferencje:

- 2–3.12.2001, Wrocław – *Nauczyciel andragog u progu XXI wieku* (współorganizatorzy: Zakład Andragogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, Zakład Nauk Humanistycznych Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych);
- 3–4.12.2003, Wrocław – *Nauczyciel andragog na początku XXI wieku* (współorganizatorzy: Zakład Andragogiki Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, Zakład Nauk Humanistycznych Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych); gośćmi byli pracownicy ośrodków akademickich na Ukrainie, w Czechach i na Słowacji; podczas konferencji odbyło się zebranie Zespołu Pedagogiki Dorosłych KNP PAN oraz świętowano 50-lecie pracy naukowej i pedagogicznej prof. dr. hab. Józefa Półturzyckiego;
- 7–8.12.2005, Wrocław – *Nauczyciel andragog w społeczeństwie wiedzy* (współorganizatorzy: Katedra Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych, Uniwersytet Wrocławski, Zespół Pedagogiki Dorosłych KNP PAN); gośćmi byli pracownicy Uniwersytetu Obrony w Sztokholmie; podczas konferencji odbyło się zebranie Zespołu Pedagogiki Dorosłych KNP PAN oraz Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego;
- 3–4.12.2008, Wrocław – *Nauczyciel andragog w społeczeństwie wielokulturowym* (współorganizatorzy: Akademickie Towarzystwo Andragogiczne, Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytut Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Lądowych, Wyższa Szkoła Organizacji i Zarządzania „Copernicus”, Departament Spraw Społecznych Urzędu miasta Wrocław).

Tematyka wszystkich konferencji oscylowała wokół postaci nauczyciela andragoga. Podejmowano szereg zagadnień cząstkowych, sytuując tę problematykę w różnych kontekstach. Podejmowano m.in. zagadnienie wolności i przymusu w edukacji dorosłych, roli nauczycieli dorosłych w epoce ponowoczesności, ich miejsca we współczesnym świecie, kształcenia oficerów i zastosowania nowoczesnych technologii w edukacji dorosłych (na konferencji w 2001 roku); zastanawiano się nad miejscem andragogiki w XXI wieku, rolą nauczyciela i andragoga w systemie edukacji, formami doskonalenia zawodowego, doskonaleniem metod skutecznego działania andragogów w kontekście procesów globalizacji, rolą mediów w edukacji dorosłych, edukacją dorosłych w siłach zbrojnych (na konferencji w 2003 roku); zajmowano się interpretacją andragogiki jako nauki, definiowaniem nauczyciela andragoga, jego przygotowaniem do funkcjonowania w społeczeństwie wiedzy, miejscem we współczesnym świecie (na konferencji w 2005 roku); modernizacją andragogiki poprzez wartości, rolę wartości we współczesnym społeczeństwie, osobowością

nauczycieli w polskiej teorii andragogicznej, kompetencjami nauczyciela dorosłych w świetle procesu bolońskiego, edukacją emigrantów i wielokulturowością w środowisku akademickim, edukacją andragogiczną w służbach mundurowych, edukacją mniejszości narodowych i grup etnicznych, edukacją wielokulturową w praktyce organizacji pozarządowych, rolą nauczyciela andragoga wobec narastających potrzeb osób dorosłych, pamięcią społeczno-kulturalną nauczycieli dorosłych i ich słuchaczy, występowaniem nauczycieli andragogów w roli mentorów (na konferencji z 2008 roku).

Po zmianie składu Zarządu ATA³ 28 stycznia 2008 roku (podczas Walnego Zgromadzenia) powrócono do organizowania przez Towarzystwo konferencji naukowych.

16–17 kwietnia 2009 roku odbyła się VI Zakopiańska Konferencja Andragogiczna nt. *Uczący się dorosły – przeszłość i teraźniejszość – w zmieniającym się świecie*, której ATA była współorganizatorem razem z Wyższą Szkołą Administracji w Bielsku-Białej⁴. W konferencji uczestniczyli także goście z Niemiec. Przedmiotem zainteresowania uczestników konferencji była istota uczenia się osób dorosłych, ewolucja teorii uczenia się, swoistość i determinanty uczenia się dorosłych. Prezentowane były również wyniki badań dotyczących zagadnień szczegółowych związanych z tematyką konferencji.

14–15.05. 2011 zorganizowana została kolejna, VII Zakopiańska Konferencja Andragogiczna nt. *Społeczno-kulturowe przestrzenie uczenia się dorosłych*. Jej współorganizatorami byli: Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej, Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego. Tematyka konferencji związana była ze społecznymi i kulturowymi determinantami przestrzeni uczenia się dorosłych. Rozważania na temat tych przestrzeni wyznaczone zostały przez trzy terminy (pojmowane metaforycznie): linie (formy, procesy uczenia się dorosłych), przecięcia (problemy, antynomie, konflikty, uczenia się) oraz punkty (instytucje, miejsca, obszary uczenia się dorosłych).

Aktualnie, w związku z przypadającą w tym roku 20 rocznicą istnienia ATA, Towarzystwo organizuje II Zjazd Andragogiczny we współpracy z Sekcją Pedagogiki Dorosłych KNP PAN, Wydziałem Nauk Pedagogicznych UMK, Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Toruniu, Kaszubskim Uniwersytetem Ludowym. Zjazd odbędzie się 14-15 maja 2013 roku w Toruniu.

---

³ Prezesem ATA została dr hab. Ewa Skibińska, w skład Zarządu ATA weszli: dr hab. Agnieszka Stopińska-Pajak – prof. UŚ, dr Zofia Szarota, dr Hanna Solarczyk-Szwec, dr Wojciech Horyń, dr Krzysztof Pierścieniak, dr Tomasz Maliszewski oraz dr Artur Fabiś.

⁴ Wcześniejsze Zakopiańskie Konferencje Andragogiczne organizowane były przez Górnośląską Wyższą Szkołę Pedagogiczną im. Kardynała Augusta Hlonda w Mysłowicach, a następnie przez Wyższą Szkołę Administracji w Bielsku-Białej. Inicjatorem konferencji był dr Artur Fabiś, ATA udzielała swojego patronatu.

Istotne znaczenie dla rozwoju andragogiki, ale także dla popularyzacji wiedzy andragogicznej i nowych form edukacji dorosłych, wymiany poglądów, poznania dorobku poszczególnych ośrodków akademickich mają czasopisma naszego Towarzystwa: „Rocznik Andragogiczny” i „Edukacja Dorosłych” oraz seria wydawnicza „Biblioteka Edukacji Dorosłych”.

W 1993 roku ukazał się pierwszy numer „Edukacji Dorosłych”, która do 2008 roku była kwartalnikiem. Inicjatorką powołania czasopisma oraz jego wieloletnią redaktorką naczelną była prof. dr hab. Eugenia A. Wesołowska (zastępcą była Ewa Przybylska, sekretarzami redakcji – Anna Matlakiewicz i Hanna Solarczyk). Zasadą pani profesor jest także wprowadzenie „Edukacji Dorosłych” na listę ERIH – *European Reference Index for the Humanities*. W czasopiśmie podejmowane były aktualne zagadnienia dotyczące teorii i praktyki edukacji dorosłych, uporządkowane według następujących działów: *Teoretyczne podstawy edukacji dorosłych i polityki oświatowej, Praktyka edukacyjna, Z kart historii, Edukacja dorosłych za granicą, Aktualia i recenzje*. Od 2009 roku „Edukacja Dorosłych” ukazuje się jako półrocznik. Zmienił się skład redakcji oraz redaktorka naczelna – jest nią dr hab. Ewa Skibińska (funkcję zastępcy pełni dr hab. Agnieszka Stopińska-Pająk – prof. UŚ; sekretarza redakcji – dr Anna Marianowska). W celu dostosowania profilu czasopisma do dynamicznych zmian dokonujących się w obszarze edukacji dorosłych oraz refleksji andragogicznej, a także dostosowania go do potrzeb poznawczych czytelników w 2009 roku zmodyfikowana została struktura „Edukacji Dorosłych”. Publikowane od tej pory artykuły przyporządkowane zostały do kilku działów tematycznych: *Studia nad kondycją edukacji dorosłych, Współczesne konteksty edukacji dorosłych, Poszukiwania badawcze andragogów, Teoria i praktyka andragogiczna za granicą, Znaczące postaci w edukacji dorosłych i andragogice, Obszary praktyki andragogicznej, Sprawozdania, Recenzje*. W zależności od potrzeb (podejmowanej problematyki) wprowadzane były drobne uzupełnienia w strukturze numeru. Pięć numerów „Edukacji Dorosłych” ma charakter tematyczny: „Uczestnicy edukacji dorosłych” – redaktorka prowadząca: Ewa Skibińska (nr 1, 2009), „Andragogika wobec problemów społecznych” – redaktorzy prowadzący: Anna Antosz, Wojciech Horyń (nr 2, 2009), „Poradnictwo dla dorosłych – refleksje, badania, praktyka” – redaktorka prowadząca: Ewa Dębska (nr 1, 2010), „Pionierki i pionierzy andragogiki” – redaktorka prowadząca: Agnieszka Stopińska-Pająk (nr 2, 2010) oraz „Społeczno-kulturowe przestrzenie uczenia się ludzi dorosłych” – redaktorzy prowadzący: Agnieszka Stopińska-Pająk, Artur Fabiś (nr 2, 2011). W „Edukacji Dorosłych” swoje artykuły publikowali zarówno polscy, jak i zagraniczni autorzy, głównie pracownicy renomowanych wyższych uczelni (publicznych i niepublicznych).

„Edukacja Dorosłych” w całym minionym okresie stanowiła płaszczyznę wymiany poglądów, prezentacji stanowisk, prowadzenia dyskusji nad aktualnymi i ważnymi problemami teorii i praktyki edukacji dorosłych,

prezentowania wyników prowadzonych w różnych ośrodkach akademickich badań, dawała szanse poznania praktycznych rozwiązań edukacyjnych (form, metod, stosowania technologii) wykorzystywanych w różnych instytucjach kształcących dorosłych, nie pozwalała zapomnieć o dorobku wielu pokoleń andragogów i poznać edukację dorosłych w różnych rejonach świata. Stwarzała możliwość wypowiedzi osobom znaczącym w polskiej andragogice, ale także zadebiutowania na łamach czasopisma naukowego osobom młodym, rozpoczynającym swoją drogę naukową.

Rok później, w 1994 roku, zaczął ukazywać się „Rocznik Andragogiczny”, którego redaktorem naczelnym od początku jest prof. dr hab. Józef Półturzycki (zastępcą jest dr hab. Hanna Solarczyk-Szwec – prof. UMK). Artykuły publikowane w „Roczniku Andragogicznym” uporządkowane są w kilku działach tematycznych: *Analizy i badania edukacji dorosłych, Raporty z projektów, Aktualia, Sprawozdania, Zaproszenia, Recenzje*. Każdy numer „Rocznika Andragogicznego” zamyka felieton autorstwa redaktora naczelnego. Jak pisze prof. J. Półturzycki, poszczególne tomy Rocznika „(...) nie tylko zawierają ważne opracowania teoretyczne, ale także odnotowują aktualia andragogiczne, co tworzy cenną i jedyną w swoim rodzaju kronikę wydarzeń andragogicznych. Obszerny jest także dział recenzji przedstawiający bieżące publikacje andragogiczne oraz książki o innej tematyce znanych andragogów polskich. Kroniki i recenzje komentują na łamach Rocznika także wydarzenia i publikacje zagraniczne⁵⁷”.

Pierwszą publikacją, jaka ukazała się w serii wydawniczej „Biblioteka Edukacji Dorosłych” była praca zbiorowa pod redakcją E.A. Wesołowskiej (wieloletniej przewodniczącej Rady Redakcyjnej serii) pt. *Profesjonalizacja akademickiego kształcenia andragogicznego* wydana w 1994 roku. Dotychczas ukazały się 44 tomy. Ostatnim jest wydana w 2012 roku praca zbiorowa pod redakcją Tomasza Maliszewskiego i Józefa Żerko pt. *Edukacja dorosłych wobec społecznego wykluczenia: przeszłość i teraźniejszość*. Od 2008 roku przewodniczącą Rady Redakcyjnej jest dr hab. Agnieszka Stopińska-Pająk, prof. UŚ.

Analiza tytułów poszczególnych tomów pozwala zauważyć rozległość i różnorodność tematyki prezentowanej przez autorów publikowanych prac. Znajdują się wśród nich prace podejmujące zagadnienia uniwersyteckiego kształcenia andragogicznego, przedstawiające instytucje edukacji dorosłych, problemy kształcenia kobiet, kształcenia nauczycieli na potrzeby edukacji dorosłych, animacji kultury wśród dorosłych, edukacji dorosłych za granicą, kierunków rozwoju edukacji dorosłych, edukacji dorosłych w kontekście postanowień Unii Europejskiej, w kontekście biograficzności, w kontekście historycznym, w kontekście pracy i dynamicznie zmieniającego się świata.

---

⁵ J. Półturzycki, *Działalność Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego w latach 1993–2008*, (w:) „Rocznik Andragogiczny 2007”, s. 44.

Biblioteka Edukacji Dorosłych jest jedyną serią wydawniczą w Polsce, która propaguje wiedzę o teorii i praktyce edukacji osób dorosłych.

Z myślą o kształceniu młodych andragogów i jednocześnie młodych adeptów nauki z inicjatywy profesorów: Eugenii A. Wesołowskiej, Józefa Półturzyckiego, Józefa Kargula w 1999 roku zorganizowana została Letnia Szkoła Młodych Andragogów. Szkoła ta funkcjonuje do dnia dzisiejszego, od 2011 roku rozszerzyła swoją formułę i funkcjonuje jako Letnia Szkoła Młodych Andragogów i Poradzoznawców. Poza Akademickim Towarzystwem Andragogicznym w organizacji przedsięwzięcia uczestniczy Naukowe Towarzystwo Poradzoznawców. W ciągu minionych lat zmieniali się współorganizatorzy Szkoły, ale zawsze patronował jej Zespół Pedagogiki Dorosłych Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk.

Szkołą od początku jej istnienia kieruje prof. dr hab. Józef Kargul (przy istotnym wsparciu i zaangażowaniu prof. dr hab. Alicji Kargulowej). Do tej pory Szkoła miała trzynaście edycji. Pierwsze spotkania organizowane były w Ochli koło Zielonej Góry, następne na Wydziale Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Zielonogórskiego w Zielonej Górze lub w Centrum Konferencyjnym Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu. W ostatnich latach w zajęciach Szkoły uczestniczyli także goście z zagranicy zajmujący się edukacją dorosłych.

Letnia Szkoła proponuje swoim uczestnikom kilkudniowe zajęcia, podczas których mają okazję spotkać się z zasłużonymi dla andragogiki i edukacji dorosłych pracownikami nauki, którzy stanowią dla młodych andragogów wzór, pełnią rolę mistrzów, poznać, teoretyczne i metodologiczne problemy andragogiki, akademickie kształcenie andragogiczne, rozważać kondycję edukacji dorosłych w świetle przemian społeczno-kulturalno-politycznych oraz zastanawiać się nad możliwościami jej rozwoju. Ponadto uczestnicy mają okazję zaprezentowania własnych prac typu artykuły naukowe czy zajęcia dydaktyczne oraz poddać je ocenie uczestników. Biorą udział w zajęciach warsztatowych i grach symulacyjnych, które pozwalają im rozszerzyć swoje kompetencje naukowe i/lub dydaktyczne. Zapoznają się oni także podczas wyjazdów studyjnych z funkcjonowaniem wybranych instytucji edukacji dorosłych w jednym z sąsiadujących z Polską krajów (dotychczas odwiedzali takie placówki w Niemczech oraz w Czechach). Jak napisał Marcin Muszyński formuła spotkań dalece odbiega od tradycyjnej szkoły. „Formuła tych corocznych spotkań naukowych w rzeczywistości niewiele ma wspólnego tradycyjną szkołą, która jako instytucja kojarzona jest najczęściej z jedną z wielu form opresji. Istnieje tu, co prawda, podział na mistrzów i uczniów, jednakże miejsce to najlepiej porównać do forum wymiany myśli, poglądów, refleksji, a także doświadczeń związanych z szeroko rozumianą andragogiką. Miejsce to jest również okazją do nawiązania kontaktów z przedstawicielami różnych ośrodków naukowych, jak i szansą na integrację środowiska. To wszystko sprawia, że Letnia Szkoła Młodych Andragogów (LSMA) jest dla wielu osób

związanych z tą dyscypliną jednym z ważniejszych i obowiązkowych punktów w corocznym terminarzu spotkań naukowych”⁶.

Bardzo ważnym dla kształcenia andragogów osiągnięciem Akademickiego Towarzystwa Andragogicznego było podjęcie w 2009 roku starań o uznanie i wprowadzenie do ogólnopolskiej klasyfikacji zawodów i specjalności zawodu andragoga. Przygotowany został projekt charakterystyki zawodu andragoga oraz przeprowadzona dyskusja na temat tego projektu wśród członków ATA oraz innych polskich andragogów. Starania nasze zostały zakończone sukcesem i na podstawie *Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania*, do klasyfikacji zawodów i specjalności został wpisany pod numerem 235101 zawód andragoga; Rozporządzenie obowiązuje od 1 lipca 2010 roku.

Akademickie Towarzystwo Andragogiczne w ciągu 20 lat swojego istnienia współpracowało z wieloma instytucjami i gremiami naukowymi zarówno w kraju, jak też za granicą. Od początku Towarzystwo ściśle współpracuje z Zespołem Pedagogiki Dorosłych KNP PAN, którym po kolei kierowali: prof. dr hab. Józef Półturzycki, prof. dr hab. Tadeusz Aleksander oraz obecnie dr hab. Zofia Szarota, prof. UP w Krakowie. Niejednokrotnie posiedzenia Zespołu odbywały się podczas organizowanych przez ATA konferencji naukowych. Przez wiele lat Towarzystwo współpracowało z Niemieckim Towarzystwem Uniwersytetów Ludowych DVV – przedstawicielstwo w Polsce (kierowanym przez dr. Norberta F.B. Gregera, a później przez dr hab. Ewę Przybylską, prof. UMK), które wspierało przedsięwzięcia ATA (konferencje, publikacje) merytorycznie i materialnie. Wśród zagranicznych ośrodków akademickich, z którymi współpracowało ATA znajdują się ponadto: Niemieckie Towarzystwo Akademickiej Edukacji Dalszej i Studiów na Odległość (DGWF), Uniwersytet Humboldta w Berlinie, Instytut Edukacji Dorosłych w Petersburgu, Uniwersytet Otwarty Akademii Nauk Pedagogicznych w Moskwie oraz pracownicy ośrodków akademickich w Bułgarii, Czechach, na Węgrzech, Litwie i Słowacji (niejednokrotnie uczestniczyli oni w konferencjach ATA).

Akademickie Towarzystwo Andragogiczne wspiera również inicjatywy obywatelskie związane z edukacją dorosłych. W 2011 roku z inicjatywy dr. Tomasza Maliszewskiego Towarzystwo przyłączyło się do akcji obrony budynku po dawnym Wiejskim Uniwersytecie Orkanowym w Gaci Przeworskiej. Za pośrednictwem „Edukacji Dorosłych” (nr1/2011) przedstawiliśmy stanowisko środowiska andragogów w tej sprawie, wspierając projekt utworzenia w tym budynku nowoczesnej instytucji kulturalno-edukacyjnej. Tym samym udzieliśmy naszego wsparcia Towarzystwu Uniwersytetów Ludowych, Fundacji

---

⁶ M. Muszyński, *XII Letnia Szkoła Młodych Andragogów Zielona Góra, 24–27 maja 2010*, (w:) „Rocznik Andragogiczny 2010”, s. 310.

Polski Uniwersytet Ludowy i Związkowi Młodzieży Wiejskiej, które podjęły starania o przywróceniu funkcji kulturalnych i edukacyjnych budynkowi. Opublikowaliśmy w tym samym numerze „Edukacji Dorosłych” m.in. *List otwarty przedstawiciele środowisk naukowych do marszałków województw mazowieckiego i podkarpackiego Panów Adama Struzika i Mirosława Karapyty*. Mniemamy, że w jakiejś mierze przyczyniliśmy się do zachowania budynku i przeznaczenia go na cele edukacyjne i kulturalne.

Akademickie Towarzystwo Andragogiczne nieustannie poszukuje nowych kierunków i form działania, które byłyby adekwatne do zmieniających się potrzeb współczesnego świata i współcześnie żyjącego dorosłego człowieka. Towarzystwo poszukuje takich metod działania, które byłyby wsparciem dla rozwoju człowieka i pomagały mu w realizacji indywidualnych planów życiowych.

Summary

Academic Andragogy Society – 20 years of activity

Keywords: Academic Andragogy Society, History, Adult Education, publications

The text is a report of 20 years of the activities of Academic Andragogy Society activity. The author presents areas and forms of activity as well as the main achievements of the Society. The author describes the scientific conferences organised by the Society, its publications (journals "Adult Education" [Edukacja Dorosłych], "Andragogic Annual" [Rocznik Andragogiczny], "Adult Education Library" publication series [Biblioteka Edukacji Dorosłych]), the initiatives related to the training of adult education specialists (including introduction of the profession of the adult education specialist in the Classification of Occupations), cooperation with third parties, support of grassroots initiatives.